

Излази два пута
у мјесецу

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по
ценовнику. Ако се ви-
ше од три пута увр-
ћују, рачунају се је-
дним фтинјем.

Уредништво се налази у
Николићевој улици бр. 8.
Писма се шаљу на уред-
ништво „Српског Кола
народног листа“. Руко-
писи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Н. Србобрана“

Дужницима „Српског Кола“,

Пошто наступа сада четврта четврт, то молимо све своје претплатнике, који још не обновише претплате за ову пошљедњу четврт, да то одмах учине. Ко најкашње за мјесец дана, рачунајући то од данас, не пошље свој дуг, обуставићемо му лист. Вересије одсад нема. Ко хоће да чита лист и да се користи њиме, треба и да редовно плати своју претплату.

Уредништво и управа „Српског Кола“.

Скупштине српске самосталне странке.

У суботу 26. авг. (8. септ.) по подне, након сјајно успјеле скупштине кореничке, кренуо је народни заступник удбински, г. Јован Бањанин у свој изборни котар. До границе кореничког изборног котара испратили су га најодличнији грађани коренички са својим народним заступником г. Светозаром Прибићевићем. Ту су дочекали свога заступника изборници буничке општине, Срби и Хрвати на шест кола и са три коњаника под српским и хрватским заставама. Кад су стигли у Бунић, биле су већ куће искићене заставама.

Други дан, у недјељу 27. авг. (9. септ.), одржана је у Бунићу о подне последије литургије у црквеној порти *јавна скупштина за организацију српске самосталне странке у удбинском изборном котару*. Скупштину је отворио г. Миле Кнежевић, трговац у Бунићу, са неколико топлих ријечи, поздрављајући многобројно сакупљени народ, кога је било око 400 људи. Предлаже за предједника г. *Станка Шакића*.

Госп. *Шакић* прима предједништво и у кратком говору црта врло разложно значај ове скупштине и потребу организације српске самосталне странке. Предлаже за перовође г. г. Тошу Кнежевића и Станка Ђука.

Затим узима ријеч народни заступник г. Јован *Бањанин*, да оцрта скупштини садашњи политички положај у земљи и тежње, којима се за најближу будућност руководи српска самостална странка заједно с осталим здруженим

странкама хрватским и српским. Прије свега приказује големо значење прошлих избора, који су донијели народну побједу над чиновничком самовољом и пораз Куеновштине.

Да се учврсти и осигура нови положај, било је прије свега потребно онемогућити и скршити остатке бивше владине странке. То је и постигнуто избором предједништва и 40 делегата за заједнички сабор у Пешти. Тада је кр. рескриптом прекинут рад саборски. Но у јавном животу наше отаџбине осјетио се ипак одмах нови дух. Штампa је могла слободно писати, накнадни избори проведени су слободно, зборови су се слободно држали, и све је некако оживјело. Оних 40 делегата дали су у заједничком сабору изјаву, којом су одредили правац свога рада, за тим су изабрали у делегацију своје чланове, који су својим мушким држањем заштитили свијет. Ту пада и главни успјех рада коалиције т. ј. уговор с баном грофом Пејачевићем, по ком је већини саборској зајемчен одлучан утјецај на постављање владе. Против тога устали су велики и моћни, потпомагани шлеткама и клеветата оних који су изгубили власт и најмљених агената. И за то се именоване владе онако затегло. Но на посљетку је ипак побједила воља народна, коју је заступала коалиција, и влада је именована.

Сабор, који ће се састати, има тежак задатак, да проведе уставне реформе. Коалиција истина нема своје већине у сабору, али сигурно неће бити никога у сабору, ко би имао образа и смјелости, да омета уважање слободе штампе, састајања, независности судаца, пороте, опћега тајног права гласа. Овај ће сабор имати да уведе и општинску самоуправу, мораће поправити и биједни положај учитељства. Кад се ријеше уставне реформе, мораће се приступити и рјешавању српских народних захтјева. Осим тога имаће и сабор и влада живо се бринути за привредно подизање народно. Тек тада, кад се ојачамо уставно, просвјетно и привредно, имаћемо довољно снаге, да се боримо за друга права и захтјеве народа и отаџбине. — Народ је ова разлагања попратио живим одобравањем.

Тада узе ријеч наш угледни пријатељ пароха г. Милан *Машкић*. Најприје је истакао при-

Чувајте и остављајте сваки број овога листа, јер ће вам требати и последије, да га читате.

јеку потребу искрене слоге Срба и Хрвата. Жигосао је оштро растворни рад оних људи на хрватској страни, који и рукама и ногама раде, да што јаче успире мржњу и раздор. И у свези с тим приказао је потребу што чвршће организације српскога народа у српску самосталну странку. Ми морамо, рече, сваки час бити спремни на све, јер не знамо што носи дан, а што ноћ. За тим је читао тачку по тачку политички програм српске самосталне странке и растумачио га народу. — И овај је говор примљен с великим одобравањем.

Учитељ г. Ђуро *Пањковић* говори врло лијепо и разумљиво о привредним невољама народним. Упућује народ о потреби читања добрих и корисних књига и новина, о штедњи, и упозорава на благотворни рад земљорадничких задруга. Истиче неке зле последице прекомјерног исељавања у Америку.

Послије тога су сељаци из појединих села изнијели неке потребе и тегобе својих села. Онда је изабран извршни одбор, у који су ушли: Станко Шакић, Стево Чорак, Душан Чанковић, Станко Ђук, парох Јово Милојевић, Миле Ко-раћ, Дане Косовац, Мане Мирковић, Раде Ко-раћ, Никола Илић, Мане Калан, парох Перо Трбојевић, Данило Хинић, Симо Егић, парох Милан Грбић, Дамјан Маринковић, парох Ми-ливој Грбић, Буде Вукмировић, Лука Цвија-новић, парох Милан Машић, Миле Кнежевић, Тошо Кнежевић, Петар Прица, Перо Милеуснић, Дане Опсеница, парох Перо Рашета, Ђуро Пањ-ковић, Милан Пејновић, парох Ђуро Косано-вић, Милан Узелац, Петар Будисављевић, Стево Будисављевић.

Председник г. Шакић закључује скупштину и захваљује народу на лијепом одзиву и досто-јанственом држању. Народ се разилази задово-љан, живо разговарајући о свему што је чуо.

Други дан у јутро кренуо је нар. заступ-ник г. Бањанин са својим пријатељима парохом Миланом Машићем и трговцем Милом Кнеже-вићем у Подлапачу. На граници подлапачке општине дочекали су га подлапачки Хрвати у троје кола с хрватским заставама. У Подлапачи се у пријатељском кругу разговарало о прили-кама и потребама ове општине. Послије подне кр-нуо је нар. заступник, праћен Бунићанима и Подлапачанима на Удбину. У Мекињару доче-кали су Удбињани у великом броју под српским и хрватским заставама свога заступника и при-мили га врло срдечно. Дочек је на Удбини био врло лијеп и топао.

*

На Усјековање одржана је на *Удбини скуп-штина изборника*, пред којом је нар. заступ-ник г. Бањанин полагао рачун о досадашњем

раду своје странке и коалиције. Ма да је већ од поноћи падала јака киша и дувао силан вјетар, дошло је ипак на скупштину око 400 изборника и осталог народа.

Скупштина је одржана пред општинском згра-дом, и ако је киша падала. Скупштину је отво-рио г. Перица Трбојевић кратком бесједом. Он отвара скупштину и предлаже за предједника г. *Станка Шакића*.

Госп. Шакић захваљује на повјерењу, моли присутне да најприје саслушају свога заступ-ника, а онда ће он примити изјаве жеља и по-треба народних.

Госп. *Бањанин* износи како су се за ова четири мјесеца од избора догодиле у нашој отаџ-бини доста велике промјене. Прва је и најваж-нија промјена што је на изборима побјеђена она владајућа странка, која је потпомагала пре-ђашњу владу, која се није обазирала ни на правду, ни на закон и која је угушивала сваку слободу и полет. Српска самостална странка, чији је члан, може се поносити, да је она свога предједника дала за пресједника сабору. Други удар задале су здружене странке пропалој вла-диној код избора посланика за угарски сабор.

Држим, да нам је највећи успјех, који смо постигли са погодбом, коју смо склопили са баном Пејачевићем. Услед те погодбе имамо ми утјецаја на постављање одјелних предстојника, што досад никад није било.

За ова неколика мјесеца опажа се доста велика промјена према пређашњем стању. Данас нема онога несноснога плијећења новина; свак може да напише и штампа шта хоће. По саста-јању и одржавању многих странаčkih скупштина и других јавних зборовова види се, да је и то окре-нуло на боље. А они избори, који су накнадно проведени, показали су праву слободу на томе пољу; али су и тачно потврдили, да бивша вла-дајућа странка нема никаква ослонаца у народу, јер се код накнадних избора није смјела ни по-казати.

Све ово стоји данас тако, али није доста да се то тако извађа, но је од потребе, да се све то и законима осигура, да те стечене сло-боде не би последије овисиле о туђој вољи. За то ћу са заступницима осталих странака срп-ских и хрватских, које су се здружиле, насто-јати, да се у сабору донесу закони:

1. о слободи штампе;
2. о слободи саста-јања и јавнога говора;
3. закон о слободи и независности судаца;
4. закон о чистоћи из-бора;
5. настојаћемо да се законом уреде пи-тања општинске управе, да народ добије веће право на самоуправу.

К томе ћемо уложити што будемо могли више своје снаге, да се донесу закони о поди-зању привреде, смањивању дугова, да наш на-

род не буде присиљен да се сели у Америку, најљепше крајеве наше отаџбине да заузимају странци. То питање насељавања настојаћемо што прије уредити. Још ћемо гледати да се уреде путови, и да се дозволи држање коза, што ће, надам се, бити наскоро уређено, јер је и подбан склон, да се то питање што прије и повољније ријешити по народ.

Кад се уреде та прва и најважнија опћа питања, онда ће доћи на ред и уређење наших српских захтјева. Хрватске странке, које су склопиле с нама савез, наклоњене су праведном и правилном ријешењу тога питања, јер су стекле увјерење, да само слојан рад Срба и Хрвата може довести нашу заједничку отаџбину до слободе и благостања. Наравно, да се све то не може ријешити одмах и одједаред, али је стално, да ће се ријешити и то повољно, само и ми Срби морамо да удесимо свој рад тако, да се међу Хрватима ствара добра воља за наше српске ствари.

Још је говорио о нашим односима према Угарској и о повољном ријешењу тих односа.

Удбињани су врло лијепо дочекали и испратили свога заступника, чим су показали да му поклањају своје потпуно повјерење и да су свјесни што и како требају да раде и у будуће.

*

У недјељу 3. (16.) септембра одржана је скупштина српске народне самосталне странке у изборном котару *пакрачком*. Скупштина је испала ванредно лијепо. Из Загреба су дошли: кандидат изборног котара пакрачког и члан средишњег одбора срп. самосталне странке г. д-р Богдан *Стојановић*, омиљена у народу личност у тамошњем крају, затијем нар. заступник и наш уредник, г. Буда *Будисављевић*. И ако је вријеме било мутно и клонило се на кишу, и ако је било с једне стране у свијет пуштених гласова, да скупштине тога дана неће уопће бити, народ се одазвао у броју, који је надмашио очекивање. Са својим свештеницима и учитељима у лијепим поворкама долазио је народ са различних страна котара и на скупштини је било свијета на 2000 душа. Уз народну пјесму и попијевку, уз грување мужара, уз поклике: „Живио наш д-р Богдан Стојановић!“ кретао се народ достојанствено на пространо мјесто одређено за скупштину, које је наоколо било накићено с хрватским земаљским и српским заставама.

Одмах послје 12 сати отворио је скупштину заузимљиви млади српски свештеник капелан у Пакрацу г. Данило *Подунавцац*. Поздравивши бираним ријечима сакупљени народ предложи за предсједника скупштине г. Ђорђа *Јагнића*, за перовође г. д-ра Николу

Соларића и катихету г. Јована *Микића*, што је народ с одобрењем уз повике: „живио! живјели!“ прихватио.

Након, што је г. Јагнић захвалио на том лијепом и часном одликовању народном, и нагласио сврху ове скупштине, прогласив је отвореном, даде ријеч г. д-р Богдану *Стојановићу*, да разложи народу данашњи политички положај у земљи. Говор д-ра Стојановића био је много пута прекидан с одушевљеним поклицима и великим одобравањем.

Говорник, бурно од народа поздрављен, рекао је од прилике ово: Тешке политичке прилике, у којима смо до недавна живјели, додијале су биле свима нама. Сви смо прегнули били, да се ријешимо мдре, која нас је притискивала. И дођоше избори, који стадоше на крај несносном систему. Народ изабра у многим котаревима поред свих смицалица и насиља своје искрене пријатеље, људе народне. Ви у пакрачком котару нисте успјели, и ако сте сви, који сте били независни, свјесни и неустрашиви, гласали за мене као кандидата српско-хрватске коалиције. Сјећам се вашег одушевљења и вашег самопријегора, па за то нема сумње да ће будући пут код слободног избора доћи до побједи ваша воља.

Успјех изборни је пошљедица сложног рада родољубних Хрвата и Срба. Да слоге и потпуног ничим непомућеног споразума није било, не би успјех био тако сјајан. То нека нам је поука за будућност. — Разумије се, да смо и ми Срби међу собом постигли били споразум, споразумно подијелили изборне котаре, те једни за друге радили свом снагом и братском искреношћу.

Људи народни, који су дошли у сабор, почели су откупљивати ријеч, коју су задали народу. Препреке су им биле силне, они су их већим дијелом већ савладали. Што их још буде ма с које стране, знаће их они уз помоћ народну отклонити.

Међу успјехе изборне побјече бројимо и то, да је именована парламентарна влада, т. ј. влада, која је одговорна за сваки свој чин народном представништву, сабору. Такову владу наша отаџбина до данас још имала није.

У споразуму с том владом народном ће заступници настојати да се донесе закон о политичкој слободи избора, затим закон по ком ће најшири слојеви народни доћи до права гласа, о слободи штампе и независности судаца.

Народно представништво водиће нарочиту бригу о том, да се осигура стални привредни напредак народни и да се стане једном за свагда на пут материјалном пропадању нашега народног елемента, који бјежи у туђи свијет а његове њиве и поља заузима туђинац.

Будем ли ја одликован Вашим повјерењем, радићу у том правцу заједно са осталим народним борцима. То сам Вам рекао прије, то Вам кажем данас, а то ћу Вам рећи свагда. (Бурно и дуготрајно одобравање и клицање: Живио наш кандидат, живио д-р Богдан Стојановић!)

Након њега предсједник даде ријеч г. Буди Будисављевићу. У првом реду захвалио је говорник народу, што је у овако красном броју дошао на скупштину српске нар. самост. странке. Знак је то свијести у народу, који води рачуна о добру својем и опћем. Весели га то, јер такав народ заслужује да буде слободан, како то желе народни борци, како то хоће српска народна самостална странка. Њу су бивши властодршци готово највећма од свију странака мрзили, угледне људе њезине, у највећем броју, хтјели да стрпају у тамнице, а на челу њихова предсједника српске народне самосталне странке г. д-р Богдана Медаковића. (Бурно клицање у народу: „Живио д-р Медаковић!“) Срећа је јуначка хтјела, да наши људи нису дошли онамо, гдје се, како народ вели, јакрепи легу и гдје мемла бије од камена, него су борбом својом успјели да сруше људе, који су се читавом народу попели били на врат, којима је власт и сила била мозак попила, и који су се пред лицем цијелог свијета са толико смјелости усуђивали говорити и тврдити, да наш народ није зрио за слободу и за то га треба, да би они остали на власти, држати у ропству. И што је та сила пала, што је бачена о тле, припада заслуга и српској народној самосталној странци, која је смјело загазила у борбу, лијеп број посланика послала у сабор, помогла и друге странке, да побиједу на избору старе власнике. У знак видног признања и одликовања за тај свој рад српска народна самостална странка с поносом истиче то, да је њезин предсједник д-р Богдан Медаковић биран једнодушно од стране братске хрватске и српске за предсједника хрватског сабора у Загребу, на највидније и најодличније мјесто, које земља и народ може да даде своме сину. (Одушевљено клицање странци и предсједнику сабора).

Српска народна самостална странка наставиће рад у започетом правцу и бориће се да изведе план, који је себи направила, да оствари програм, који је себи прописала.

Па шта хоће српска народна самостална странка? Већ прије избора, спремајући се за њих, први људи наше странке у друштву хрватских и српских родољуба поручили су нашим вјековним савезницима с ону страну Драве и Дунава, поручили су мађарским борцима за слободу, да њихову свету борбу против заједничког нам непријатеља, који тежи да преплави,

у сили својој, равни и долине наше, исто тако цијене и пошгују, као што теже за својом. И мађарски борци видјеше да имају посла с народом, који зна шта је слобода, с људима, који неће више да буду туђински робови, и који су добри само онда кад се мегдан дијели, а послије им као награду на подерано рухо прибију медаљу. Српска народна самостална странка хоће на темељу поштеног споразума са својим савезницима, да се краљевини Хрватској и Славонији, да се народу хрватском и српском даде оно, што га и по божјем и људском праву припада. Самостална странка стоји на темељу закона, на темељу погодбе склопљене с Угарском, и са тог темеља, кад се изведу уставне реформе у земљи, тражиће проширење те самосталности законитим путем. Али треба знати и то, да српска народна самостална странка, неће никад правити вратоломних политичких скокова, како би то жељели непријатељи народа и српског и хрватског, да узмогну у мутном ловити, све дојакошње успјехе наше тумбе окренути и заиграти опет оно врзино коло у нашој земљи, које су водили бивши властодршци. На тај лепак нећемо ићи, па ма они пуцали од бијеса, јер ми хоћемо, и ако је то врло тешко поред толиких јавних и тајних непријатеља, да и очувамо оно, што стечемо. То захтијева од нас корист народна, то нам заповиједа политичка зрелост и мудрост.

Српска народна самостална странка тражиће, и то ће јој бити најпречи посао, да се уведу све оне уставне установе, које осигуравају права грађана, а о којима је тако лијепо говорио мој поштовани предговорник, ваш дични кандидат д-р Богдан Стојановић.

Српска народна сам. странка радиће да се донесе нови опћински закон, који народ тако жељно ишчекује. Опћинама ће се дати што шира самоуправа, па нек народ са својим добром управља по најбољем знању и умјењу. У интересу је народном да се смањи намет, зато треба зауставити цјепкање опћина, а стварати веће. Као за то, тако ће се борити и за самоуправу котара и жупанија, тако да народна воља дође до што одлучнијег утјецаја у нашем јавном животу.

Српској народној самосталној странци био је и до данас на срцу привредни развитак народни. Она ће и на даље радити и настојати, да се заустави данашње привредно пропадање у земљи, да се државни и опћински намети праведније разрежу, а опћине се ослободе од купљења државне порезе. Бориће се за то, да се законом одреди најмањи дио сељачког посједа, који је потребан за живљење, и тај дио да се за вјечита времена заштити од сваке продаје.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

(Бурно и дуготрајно клицање: „Живјела српска самостална странка. Живио Буде Будисављевић!)

Говор је Будисављевићев саслушан врло пажљиво и често пута прекидан с одобравањем, а нарочито, кад је народу тумачио и српске захтјеве. Рекао је, да се српска самостална странка борила истрајно свагда за српске захтјеве, и да ће то чинити и у будуће. С обзиром на тешки положај отаџбине хрватска и српска коалиција у првом реду хоће данас да изведе уставне реформе, а онда ће доћи вријеме, да срп. самостална странка стави на дневни ред и српске захтјеве.

Послије њега узео ријеч вриједни и честити ратар Леонтије *Врхован*. Он је говорио народу о привредном покрету у нас, о земљорадничким задругама, које су први кренули оснивати опет наши људи из Загреба. Привредно јак народ мора имати успјеха и на политичком као и на сваком другом пољу. Дужност је наша опћенита, да се свуда оснивају српске земљорадничке задруге, које народ наш дижу материјално, а дјелују на њега и у моралном правцу, јер искорјењују зле навике, којих има доста у народу нашем. Оне дижу свијест о самосталности, и народ престаје изгледати и очекивати да му све дође одозго, него својим радом, својом мишицом диже себе, постаје самосталан и независан, постаје човјеком.

Српска народна самостална странка води великог рачуна о томе, да народ наш што више спреми и за политичку и за просвјетну и привредну борбу и рад. Она је прва, која је покренула наш српски народни лист „Срп. Коло“. Оно је тако разумљиво и лако писано, да га свако схватити може и у њему може наћи народ сваковрсне поуке и душевне хране. У томе се налази заслуга наше праве народне господе, која хоће да широки слојеви народа читају, мисле и раде о свом добру и напретку и да њу помогну у борби за наша људска и народна права.

Након овога говора, који је народ са задовољством и одобравањем саслушао, узео ријеч сељак Тома *Ивановић*, који је говорио о опћинским тегобама. С осјећајем јада и жалости говорио је, како народ није господар у својој кући, како у доста опћина опћински чиновници не поступају с народом, који их плаћа, као с људима, него као с робовима. То ствара рђаву крв и одатле долази до сукоба и немира. Има опћинских чиновника, који за прављење уговора и других исправа узимају не онолико, колико је прописано законом и наредбама, него неколико пута више. Говори о откупу јавних радња и неправдама, које се тиме чине народу.

Моли нар. заступника Будисављевића да на надлежним мјестима поради, да се овом злу

у опћинама стане на пут. Ми плаћамо наше опћинско чиновништво, па је право да и они према народу буду људи. (Народ му кличе и одобрава).

Као пети говорник ступио је ваљани учитељ Душан *Симић*, који је у кратком али језгровитом говору изнио, како наш народ, а на првом мјесту Срби, стоје у ствари школа веома рђаво. Код оснивања школа требало би већи обзир узети на српски живаљ и на српске крајеве, јер је број неписмених Срба управо страшан. У том погледу и котар пакрачки стоји траљаво, па моли заст. Будисављевића да на мјеродавном мјесту потакне то питање. Желио би, да пучке школе преузме земља сасвијем у своје руке, јер би се тако олакшало оснивање школа и у онијем крајевима, гдје народ материјално рђаво стоји, па није кадар издржавати онолико школа, колико би требало. (Велико одобравање у народу).

Нар. заст. *Будисављевић* одговара у првом реду ратару Ивановићу и каже, да је путујући по народу чуо доста тужби на данашњи опћински закон, а, бога ми, и на опћинску управу. Напријед је већ у свом говору споменуо, да српска народна самостална странка иде за тијем, да се опћинама даде што шири самоуправа и да се опћине ослободе од онијех великих послова, који на њу управо не спадају, од т. зв. пренесеног круга рада, за који не добијају никакве накнаде. Опћинама треба дати што ширу самоуправу већ и зато, јер се онда неће моћи ни на кога сваљивати кривица, ако нешто не ваља, као ни сипати похвала и признање, ако све у реду тече у опћини, него на народ сам.

Признаје, да поред ваљаних опћинских чиновника има и таквих, који не одговарају своме позиву и својим дужностима. Нова влада води о томе великог рачуна, па ако се народу чини неправда ма у ком облику, треба да тражи злу лијека. Нека буду увјерени, да ће нова влада, исто тако као што ће добре чиновнике соколити и помоћи у њихову тешком раду, онима, који не одговарају својој задаћи и дужностима, знати показати снагу закона.

Г. учитељу Симићу пак признаје да је рекао у погледу броја школа међу Србима једну сушту истину, која се не да ничим побити. И сам се бавио баш тијем питањем и дошао је до врло неповољних пошљедака (резултата). Давно је речено, да је народ без школа, народ без будућности, и сви ми, који волимо свој народ, сигурно би били најсрећнији, кад бисмо могли рећи: У Хрватској зна свако читати. И школом и оснивањем течајева за неписмене мора се пошто пото умањити онај велики број аналфабета (то су они који не знају читати ни писати).

Зна добро да је новом нашем шефу про- свјете много стало до народног образовања, и у своме раду наћи ће он највећу помоћ и српске народне самосталне странке.

Да наше школе пак буду што боље, треба народне просвјетитеље, учитеље, данас праве мученике, материјално обезбиједити тако, да им опстанак буде осигуран и да не морају ону кору хљеба залијевати сузама. Питање учитељских плата требало је већ давно бити ријешено. Јест, али они који су били у сили и власти, нијесу имали ни срца ни душе за учитељску биједу. Да не понесемо и ми тај гријех на души, морамо то питање чим прије ријешити, дабоме колико то снага наше земље допусти, а више не траже ни наши учитељи. Српска народна самостална странка и њезини органи управо су с преданошћу говорили непрестано о томе питању, тако да су са стране учитеља, без разлике вјере и народности, добивали и захвалност и признање.

И овај одговор примљен је на знање с великим и дуготрајним одобравањем странци и говорнику и тијем се скупштински дневни ред приближио своме крају. Коначно је устао вриједни и заузимљиви сазивач скупштине, капелан Данило Подунавац, па је у говору своме захвалио још једном народу, који је у тако лијепом броју похитао на овај збор самосталне странке, и на питање, да ли је разумио, да ли одобрава говоре и да ли пристаје уз барјак српске народне самосталне странке, слиједило је громко клицање: „Живјела српска народна самостална странка!“ Затијем је г. Подунавац предложио чланове извршног одбора, које је народ једнодушно и прихватио, а којих имена доносимо на крају извјештаја.

Не можемо, а да још једном не истакнемо ову скупштину као сјајан доказ снаге српске народне самосталне странке у пакрачком котару. Много су потешкоћа имали наши пријатељи, сазивачи скупштине, јер се са стране некојих чланова радикалне странке радило, говорило и одвраћало народ, да не дође на скупштину. Није никако знак јакости, ако се и така средства употребљавају. Српска народна самостална странка хоће и жели да проведе своју организацију у земљи, јер јој је то дослије на много мјеста спрјечавано, пошто су скупштине, па чак и поузданички састанци, забрањивани. То њу додуше није могло у њезину, и ако тешком раду да спријечи, и најбоља задовољштина за њезин рад били су недавни *саборски избори*. „О труду жито роди, о муци гроздови висе“, па је и српска народна самостална странка пожњела прелијепе успјехе својега рада. Она ће радити и даље у започетом правцу, јер то захтијева од ње љубав према народу и отаџбини,

интерес саме наше странке, и увјерењеи знање, да начела српске народне самосталне странке освајају и стичу све више присталица, и да је углед њезин високо порастао и код њезиних пријатеља, а богме и код непријатеља и њезиних и народа, који уза њу стоји. То је и разумљиво. Српска народна самостална странка иде с духом времена, пази и прати прилике код нас и у свијету, подлежи напретку и непрестаном развиту, јер неће да буде окамењена, застарјела странка с погледима на свијет, на народ и друштво, који су проповиједани назад коју десетину година. Најтеже се свети и појединцу, и странци, и народу, ако не пази на развитак прилика код куће и на страни, ако не пази на дух времена, који из дана у дан корача напријед. Ко не гледа на то, тај бива прегажен — без милосрђа. Српска народна самостална странка и њезини људи врло то добро виде и знаду и с тијем рачунају, па зато су и увјерени, да је будућност ове странке осигурана на дуго и трајно вријеме. Ко не вјерује, видјеће. Скупштина је у Пакрацу такође доказ за то.

Извршни Одбор срп. народ. самосталне странке изабран на скупштини одржаној дана 3. (16.) септембра у Пакрацу за изборни котар пакрачки: *Пакрац*: Ђорђе Јагнић, Данило Подунавац, Богољуб Бакаловић, Никола Шумоња, Петар Цвијановић, Др. Никола Соларић, Никола Крајновић, Душан Стојановић, Васо Јанковић, Ђуро Томашевић, Јован Микић, Лука Цвијановић, Влада Малић, Ђуро Карталија, Симо Вуксан, Анте Судар, Станко Радојчић. *Шеовица*: Душан Симић, Ђорђе Вулетич, Станко Ковачић. *Крагуј*: Тома Ивановић, Стојан Милаковић, Дмитар Судар. *Јапага*: Миле Милошевић. *Скендеровац*: Леонтије Врховац, Јосип Милковић, Георгије Грозданић. *Рогољи*: Деспот Квргић, Максим Васиљевић. *Бобаре*: Глиша Вучковић, Никола Трифуновић, Петар Миљанић. *Јагла*: Спасенија Срђановић, Петар Мироловић.

Корита: Мирослав Вујић, Томо Окљеша. *Кричке*: Петар Баић, Глишо Вујић, Тане Теодоровић. *Буковчани*: Васо Павић, Остоја Павић, Тимотије Павић. *Бујавица*: Теодор Продановић, Васо Радаковић. *Бјелановац*: Петар Влајковић, Ђуро Вуић, Никола Романић, Тешо Влајковић. *Ковачевац*: Марко Бабић. *Чаглић*: Серафим Винчић, Јово Ковачић, Марко Вукадиновић. *Ловска*: Милан Белајлија, Васо Војновић, Максим Бодеграјац. *Ливађани*: Стеван Јелић. *Суботска*: Петар Богић, Стево Богић. *Кукуњевац*: Паја Поповић, Душан Радовановић, Стеван Дробњак, Јован Шпановић, Јован Живковић, Тешо Живковић. *Ливик*: Др. Јован Ненадовић. *Кусоње*: Миле Кукић, Петар Рајић, Никола Грујић. *Дерева*: Петар Џакула, Михаило

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNIBG.BE

Вукковић. *Драговић*: Томо Грбић, Ђеко Узур, *Граовљани*: Михаило Зајицац, Станко Вујичић, Нестор Комленац, Филип Зајицац. *Брусник*: Андрија Лончаревић. *Ожегови*: Гаја Марковић. *Брањешци*: Миле Вучетић, Мишо Буздум, Миле Ацан. *Будићи*: Ђуро Продановић. *Грђевица*: Ђуро Бјелан. *Бучје*: Марко Берић, Милош Берић. *Торан*: Јован Трифуновић, Јово Мијић, Стојан Игњатовић, Петар Радаковић, Симо Крнета. *Обријеж*: Марко Ољача, Дане Доброта. *Ватњани*: Алекса Каблар, Павао Сузић.

*

У сриједу 12. септембра по новом, била је скупштина српске самосталне странке за изборни котар *српски у Лапцу*. На скупштини су, у име средишњег одбора странке, дошла г.г. *Стеван С. Калембер* и *Светозар Прибићевић*, народни заступник.

Познато је, да је српски котар код последњих избора изабрао кандидата бивше „народне“ странке за свога посланика. Међутим изборници су одлучили и то махом одличнији и интелигентнији, да пријеђу у српску самосталну странку, која је позвана, да данас води српску политичку акцију. Послије подужих савјетовања и расправљања с члановима средишњег одбора свршила се ствар тако, да су Лапчани прешли у странку без икаквих услова, не вежући се за судбину свога данашњег заступника. Осим тога изгладиле су се на конференцији и неке личне опрјеке, које су досад ометале сваки живљи рад на пољу политичком.

Скупштина је почела око 12 сати у подне те је одржана под ведрим небом и ако је пљуштала киша. Скупштину је отворио у име сазивача наш угледни пријатељ парох *Петар Мајсторовић*, који је предложио за предсједника трговца *Симу Влатковића*, а за перовође пароха *Јову Делића* и учитеља *Михајла Алексића*. Овај је предлог примљен.

Г. *Симо Влатковић* поздравио је са задовољством скупштину, на којој ће се извршити организација српске самосталне странке. А парох *Симо Рашета* цртао је разлоге, који су досад сметали нашој организацији у том котару. Међу првима истакао је нашу несвијест и несвађање правих народних потреба.

О политичком програму српске самосталне странке говорио је уз велико одобравање народа г. *Стеван С. Калембер*. А о нашем автономном програму говорио је поп *Пајо Обрадовић* из Небљува. Затим је народни заступник *Светозар Прибићевић* извијестио о политичком положају у Хрватској, а г. *Милан Милићевић* разложио је народу потребу страначке организацје, те је предложио и листину извршног одбора.

У извршни одбор су изабрани: Симо Влатковић, Милан А. Милићевић, парох Симо Рашета, Исо Гњатовић, Симо Торбица, Милан Мишћевић, Андрија Милеуснић, Миле Косановић, парох Јово Делић, Данило Узелац учитељ Аћим Половина Милин, парох Петар Мајсторовић, Данс Медић, Дане Медић ум. ор., Јово Мајсторовић, парох Пајо Обрадовић, Милан Б. Рашета, Миле Шкорић, Гајо Омчикус, парох Симо Војводић, Стево Тторбица учитељ, Ристо Војводић, Јован Кеча, Михајло Алексић учитељ, Филип Дрча, Миле Јелача, парох Илија Ђопић, Ђорђе Кончар учитељ, Никола Брека, Петар Богуновић учитељ и Стеван Лукић.

Послије скупштине био је банкет, на којем је г. Светозар Прибићевић говорио о задацима и дужностима нове страначке организације у савезу с положајем, у којима је данас дошла српска самостална странка. А сутрадан отпутовао је у пратњи Лапчана у Грачац преко Добросела, Дољана и Срба.

Ратару.

Ми дођосмо овде
Пред ратарске дворе,
Ратарева мајка
Све девојке кара,
Једној приговара:
„Ој кучко девојко!
„Не плет' на мач косе,
„Не мами ми сина
„Лети од орања,
„Зими од оваца“.
Говори девојка
Из међ' девојака:
„Ој тако ти Бога,
„Ратарева мајко!
„Ако ти је жао
„Твог сина ратара,
„А ти га загради
„Од села селеном,
„Од мене босиљком;
„На воду ћу ићи,
„Босиљак ћу брати
„Ратара љубити“.

Ратарница и наше земљорадничке задруге.

У 12. броју овог листа написао је пре часни госп. Светозар Грубач, парох и катихета у ратарској школи у Крижевцима, чланак о ратарској школи у Крижевцима. Ту је лијепо изнио, ко се прима у ту школу, што се све учи у њој и какве користи има отуда ратар. Наше земљорадничке задруге требале би према томе да кога од својих млађих задругара пошљу

у ту ратарску школу, гдје би за двије године проучио, што се све у ратарници учи, па би после упућивао у свему томе своје задругаре, када сврши школу и врати се међу њих.

Трошак, који би се издао за те двије године, исплатио би се задругарима, јер би се научили разумније (рационалније) обрађивати своју земљу и све остало, па би онда и приход од земљишта био већи. Но као што се види из годишњег извјештаја о вишем господарском училишту и ратарници крижевачкој за годину 1905/1906. има 84 стипендије за ратарницу и то 21 земаљска стипендија, 13 стипендија бивше војне крајине, 48 опћинских стипендија и 2 стипендије имовних опћина. Напротив било је свега ђака у оба годишта ратарнице 17, од којих су били само њих двојица Срби. Ако узмемо, да су свих 17 имали стипендије, онда значи, да је још 57 стипендија за издати. Дакле и овдје је лијеп број бесплатних мјеста. Држимо, да би и политичке опћине требале у том помоћи земљорадничке задруге; па да се тако што лакше намире трошкови за школовање ратара у Крижевцима. Такав изучен ратар био би од користи читавој опћини, те би могао упућивати наше ратаре, држати предавање о том, како се напредно и разумно обрађује земља и води господарство.

Ова школа почиње 1. новембра сваке године.

Преч. госп. Светозар Грубач у свом чланку упозорује ратаре да се обрете на њега, ко шта затреба и хоће да дође у ту школу. Ми пак са своје стране упозорујемо на ову школу, као и на привредне школе у Пожези, Петрињи и Илоку, наш Савез Земљорадничких Задруга, па да преко својих задруга поради, да би се и на овај начин у нашем народу почело уважати и ширити разумно и напредно економисање.

М. П.

Мајстору.

Ми дођосмо овде
Пред мајсторске дворе.
Мајсторски су двори
Скоро сазидани:
Камен по камену,
Ивер по иверу;
И по њима шета
Млада мајсторица,
У наручју носи
Сина Пантелију,
За ручицу води
Ђерку Анђелију,
Треће јој се вата
Скут' свилн'а зубуна.
Гледале је друге,
Пак јој завиделе:

„Благо тебе, друго!
„Мајсторова љубо?
„У наручју носиш
„Сина Пантелију,
„За ручицу водиш
„Ђерку Анђелију,
„Треће ти се вата
„Скут' свилн'а зубуна“.

Народно здравље.

Склопци.

Склопци су позната болест и у нашем народу. Од ње болују и одрасли и деца — нарочито *новорођенчад за првих дана свога живота*. Стегну им се или склопе вилице тако чврсто, да их болесник не може отворити. Шта више, не може им отпор ни јача, туђа снага савладати. За то се та болест тако и зове. Лекарско или књишко јој је име: *тетан* (*tetanus*).

Уста су једини природан отвор, којим се у тело храна уноси, па кад се она тако стисну, да их не можемо ни јачом силом отворити, онда, наравно, може и живот бити у питању, а то знају и наше сељачке жене. С тога је сасвим природно, да од те болести страхују. Она и јесте *опасна*: — шта више *махом смртна* — нарочито, ако се одмах лекарска помоћ не потражи.

А није ни чудо! — Поред грча у вилицама, који смета исхрани болесника, јавља се после код склопаца и грчевито стезање других група мишића, а нарочито мишића шије и леђа. Болеснику се лице чисто „скамени“, а врат му се укочи; глава му се забаци позади, а кичма му се извије као гудало. Месо му отврдне као даска; кожа му постане вређовна; болесник се често зноји, а махом је у великој ватри и ако је увек при себи. Чула (вид, слух и опип) су му преосетљива и одговарају на сваки и незнатан надражај дрхтањем, трзањем и грчењем појединих делова или целог тела. То исто изазива по гдекада и сам додир коже. По гдекада хоће те појаве мало и да попусте, па се после и опет јаве, а понекад никако и не попуштају догод болесника не уморе. Обично смрт наступа 5. или 6. дана.

И склопци су заразна болест. Изазива је нека особита врста заразних клица — т. з. *бацил тетана* — а тих клица има у површним, скоро нађубреним или иначе нечистим слојевима оранице и баштенске земље; у шталском ђубрету и старим рушевинама; у понекој животињској (нарочито коњској) балези; на нечистим и балегом загађеним предметима око штала и дрвљаника; у прљавим обојцима; испод ноката; у гноју болесника и т. д. Отуда допиру

на разне начине до какве ма и најнезнатније повреде тела — н. пр. на какву ситну греботину или незнатну омечину; или доспу с трном, цепчицом дрвета под кожу; или при привијању балеге, земље и паучине на какву рану и т. д. Чим у тело уђу, размноже се, изводе неке отрове, па онда тим отровима изазову таке промене у живцима и мозгу, а преко њих онда у мишићима и другим деловима тела, да најпосле мора доћи до оних озбиљних појава, које сам споменуо. Тело се, истина, од тих брани изводећи у крви утук или против-отров за њих, али махом безуспешно — нарочито у оним случајевима, кад му се вештачки не притекне у помоћ.

Према овакој природи болести ласно је рећи, *шта се против ње може учинити*. Јасно је, да је и ту, као и у свима другим заразним болестима, најпреча чистота тела и свега онога, што с њиме у додир долази. Нарочито ваља на чистоту тела пазити, ако је гдегод на изложеним деловима његовим (рукама, ногама, глави, врату) и најмањих каквих повреда а чељаде се занима пословима, при којима мора доћи у додир са нечистим слојевима земље или са балегом. (тежаци, баштовани, кочијаши, војници у у коњици и т. д.). Из свежих рана и намечина ваља одмах — баш и кад су незнатне — јачим млазевима прокухане воде и последњи траг труња или друге какве нечистоће испрати, па онда испрано место сасушити и чисто привити. Бубуљице, чибуљице, прскотине, крастице и друге промене или ситне повреде на кожи не ваља ни пошто рашчешавати, а ни нос ноктима чачкати. Нокти се често подрезују и чисто држе, а ко ради са слојевима земље, који су скоро гнојени, или по шталама, где се ласно наилази на балегу — нарочито коњску — нека не иде бос. На ране се ни пошто не сме привијати балеге, паучина или нечиста земља.

Код *новорођене деце* доспе клица те болести у тело при пресецању пупчане врвце, или касније: при превијању још незарасла пупка; при купању, повијању и преповијању и т. д. Жене обично не пазе, него режу петињи пупак ма каквом старом и зарђалом кустиром; подвежу га нечистом каком крпом или концем; привијају на њ свакоје мелеме; купају дете у нечистој води или неопраном суду и т. д.: — па том приликом унесу у дечје тело на још рањав пупак ону опасну клицу. Она ту нађе сгодне прилике за свој живот, па се убрзо развије и размножи, те својим отровима изазове болест. С тога је правило, да се при *резању и привијању пупка употреби само чист прибор и материјал* (скоро прокухане маказе, врвце и крпе); да се тај посао ради само чистим и скоро опраним рукама; па да се и после остатак пупчане врвце и она раница, која остане кад

он отпадне, од сваке нечистоће чува. Лекари саветују да се то место испира борном водом (раствором борне киселине); да се посипље цинковим прашком или дерматолом (из апотеке); да се покрије најпре чистим, куповним памуком (ватом из апотеке) или „тулом“, па тек онда да се причврсти згодним завојем (подвезама) на потрбушину тако, како се рањаво место никако — ни при купању, ни при мокрењу детета — неће моћи загадити. Тако раде и школоване бабице, а то би могле чинити и наше жене. Није то велика вештина, да је не би могла свака наша отреситија сељанка научити. А довољно је, да то знају бар неколико жена у селу.

Ако би се ипак, и поред све те бриге и пажње било на новорођеном детету, било на ком одраслом чељадету у кући појавили први знаци склопаца (осетљивост и затегнутост у мишићима вилице, па онда стезање самих вилица и укоченост врата), ваља *одмах лекара звати*. До његова доласка може се болесник у топлој води купати, не би ли укоченост мишића мало попустила.

„Здравље“.

Д-р. Хран. М. Јоксимовић.

Девојци и момку на прстену.

Погледај, војно, погледај,
 Је ли ти слика прилика;
 Ако ти није прилика,
 Уседни коња, па бежи,
 Да ми не речеш до после:
 Превара што ме превари
 Јоште у двору таштином.
 Погледај, мори девојко!
 Је ли слика прилика;
 Ако ти није прилика,
 Узметни венац, па бежи,
 До после да не говориш:
 Превара што ме превари
 Јоште у двору мајчином.

Шта се збива у нас и у свијету.

Одступ грофа Голуховског. Агенор гроф Голуховски, министар спољних посала Аустро-Угарске монархије, морао је пред неколико дана са свога мјеста одступити. Био је министар десет година. Под задње вријеме његове владе није му ништа полазило за руком, а осим тога био се љуто завадио са Мађарима, па је зато морао отићи. Ми се као Срби и Словени можемо само радовати његовом одласку, јер нам је био непријагел. Под крај његове владе хтио је свом силом да Србија купи у Аустрији топове за своју војску. Кад то Србија није хтјела, дошло је до царинског рата између ње и Аустрије. Србија није смјела више да своје

жито, шљиве и стоку и други ратарски природ преважа и продаје у Аустро-Угарској. Тако је гроф Голуховски мислио присилити Србију, да ипак у Аустрији купи топове. Србија је на то ступила у преговоре са другим државама, па је почела свој природ изважати у друге државе а нарочито у Италију и Француску. И тако је гроф Голуховски, мјесто да понизи Србију, постигао баш противно, наиме, да се Србија гледе на народно господарство сасвим ослободила од аустријске зависности. И овај неуспјех Голуховског много је крив његову паду. А ни с другим државама није имао више среће.

На његово мјесто наименован је министром барон Ерентал, који је досада био посланик Аустро-Угарске на руском двору у Петрограду.

Кад се испроси девојка.

За ран', Павле, за ран', мили брале!
 За рана ми снау прстенујте,
 Када будеш у таштине дворе,
 Кад изведу лепоту девојку,
 Не гледај јој венце и обоце,
 Не гледај јој шарене зубуне,
 Нит' јој гледај везене рукаве;
 Зубуне су терзије шарале,
 Рукаве су везиле навезле,
 А венце су кујунције виле;
 Већ јој гледај стаса и образа,
 С ким ћеш, брале, века вековати.

Различне вијести.

Листови српске самосталне странке. Српска самостална странка има сада ове своје листове, који су уза њу, проповиједају и боре се за њезина начела: „Нови Србобран“ и „Српско Коло“ у Загребу, „Србина“ у Госпићу и „Слободу“ у Митровици. Сваки Србин без разлике занимања, који зна читати и писати, требао би да држи који од ових листова. Срби ратари нарочито треба да сви држе „Српско Коло“, а сви Срби у Лици поред тога „Србина“ а они у Сријему и „Слободу“.

Српски сватови за друштво „Змај“, „Српско Коло“ и „Привредник“. Пречасни господин Милан Зец, парох у Кукуњевцу, пише управи „Српског Кола“:

У сватовима Косте Грубер и Милеве Божићеве у Суботској на мој предлог сакупило се добровољних прилога и то:

I. За друштво „Змај“. 1) Петар Кнежевић 5 Кр., 2) Пане Врховац 2 Кр., 3) Стево Божић 2 Кр., 4) Јоцо Богдановић 2 Кр., 5) Младенци 2 Кр., 6) Тешо Бојчић 2 Кр., 7) Андрија Малетић 1 Кр., 8) Паво Грубер 1 Кр., 9) Ката Грубер 1 Кр., 10) Јово Бубнић 1 Кр., 11) Милан Јовановић 1 Круну., 12) Милан Зец 1 Кр., 13) Маца Мудрић 60 пот. У свем је сабрано дакле за „Змаја“ 21 Кр. 60 пот.

II. За „Српско Коло“ дароваше: 1) Петар Кнежевић 3 Кр., 2) Пане Врховац 2 Кр., 3) Стево Божић 2 Кр., 4) Анте Судар 2 Кр., 5) Петар Божић 1 Кр., 6) Милан Зец 1 Кр., 7) Светозар Божић 1 Кр., 8) Андрија Малетић 1 Кр., 9) Јово Бубнић 20 пот., 10) Паво Грубер 20 пот. *Свега за „Српско Коло“ 13 Кр. 40 пот.*

III. За „Привредник“: 1) Петар Кнежевић 2 Кр., 2) Пане Врховац 2 Кр., 3) Стево Божић 2 Кр., 4) Анте Судар 2 Кр., 5) Петар Божић 1 Кр., 6) Светозар Божић 1 Кр., 7) Милан Зец 1 Кр., 8) Душан Божић 1 Кр., 9) Јово Бубнић 30 пот. и 10) Паво Грубер 20 пот. *Свега за „Привредник“ 12 Кр. 50 пот.*

Управа „Српског Кола“ лијепо захваљује и предлагачу и прилагачима на њихову сјећању.

Српска ратарска књијница у Гргуревцима. Дана 1./14. октобра о. г. основана је у Гргуревцима у Срему српска ратарска књијница (библиотека). У привременом одбору изабрани су Глиша Мелентић ратар за председника, Недељко Ђурчић ратар за потпредседника, Мане В. Делић учитељ за тајника, Милош Блажин ратар за благајника, те Милош Шатрић, Живан Ристић, Ђока Петковић, Коста Зарин, Мирко Мелентић, и Гавро Перичин ратари за одборнике. Уписано је већ 50 чланова, а има изгледа, да ће их бити још толико. Правила су послата влади на потврду, а кад правила буду потврђена биће изабран сталан одбор. Ово је лепо и похвално за Србе ратаре у Гргуревцима, кад увиђају потребу да оснивају овако друштво, где ће моћи да читањем корисних књига и новина стичу себи потребно знање, које ће им помоћи, да унапредују у сваком погледу. На овај лепо примјер треба да се угледају и остали Срби ратари, па да оснивају у својим местима овакве књијнице. То ће сад бити тим лакше, пошто је у Загребу основано „друштво за оснивање српских народних књијница“, о којим је већ било писано у овом листу.

Српски Соко у Двору. Пишу нам из Двора: Једва једном добисмо правила „Српског Сокола“ у Двору потврђена. Пребашњој влади слали смо трипут. Кад год су нам враћена, ми смо их опет послали!

„Соко“, и ако је сад мало ослабио, јер су му најбољи чланови у војништву, ипак наставља свој рад. Били су Соколи на свима зборовима у српском народном одијелу, јер то им је засад униформа. Научили су Топаловићеву литургију и пјевали је на кору у свима црквама у дворском котару. Купили су тамбуре за 150 К те ширили на зборовима српску пјесму и игру. Продавали су срп. народне књиге и држали разговоре о моди и раскошу и срп. историји. Приређивали су забаве и бесједе. Недјељно су држали вјџбе. — И тако се Српски Соко овдје развија можда сасвим друкчије, него остали, али увијек тако, да је имао досад лијепа утјецаја. Овдје нема човјека, који не зна за њега и не пита за њега.

У Шегестину на св. Богородицу приправио је Соко јавно натјецање у трчању, скакању и бацању камена. У трчању је добио прву награду т. ј. К 2'60 и „Српско Коло“ за цијелу годину Соко Петар Зубер. Другу награду т. ј. 80 пот. и „Српско Коло“ за по године Ђуро Рађе-

новић из Доње Ораховице. Трећу награду т. ј. календар „Србобран“ добио је Арсеније Нишевић из Јаворња. — У *скакању* добио је прву награду Милош Мркобрада (Соко) из Двора, другу Саван Ђермановић из Главичана, трећу Лука Нишевић из Јаворња. — У *бачињу камена* с рамена добио је прву награду Илија Томашевић из Шегестина, другу Сава Добрић из Ораховице, трећу Ђуро Рађеновић из Ораховице.

Награде је дао г. Перо Бекић трговац, старешина „Сокола“.

За српску цркву у Наблу. Пише нам Јосип Кесић из села Кабла. Молио сам мога Ђуру Кесића у Америци, да сакупи нешто милодара међу својом браћом за нашу св. цркву св. оца Николаја у нашем селу Каблу опћ. Фаркашевац, кот. Бјеловар. Исти Ђуро Кесић скупио је међу браћом Личанима 40 круна. Послао је Ђуро Кесић св. оцу Николају 10 круна, Јово Кнежевић из села Мутулића 10 круна. Станиша Перић из села Толића 5 кр., Јандро Вурдеља из Лапца 5 кр., Мане Познановић из села Висућа 5 кр., Никола Дракулић из Коренице 2 кр. 50 пот., брат Хрват Мато Божић из Хабјановца 2 кр. 50 пот. и на пошљетку Стево и Перо Отржан, браћа, из села Кабла послали су сваки 5 круна из Америке, свега 50 круна.

Уједно Вам могу јавити, да ћу настојати скупити што више претплатника нашем „Српском Колу“.

Овако треба да раде и остали Срби ратари и сваки претплатник „Српског Кола“.

На левој страни спавати. Многи наши ратари не ће нипошто друкчије заспати него на левој страни. Они верују да је човеку, док спава „да је на десном рамену анђео хранитељ, па му не треба сметати“. То је истина лепо веровање, али се на жалост коси с искуством и науком. *Баш на левој страни није добро спавати* због ових разлога: 1. што је с леве стране *срце*, па се на тај начин може њему сметати; 2. што је опет с десне стране *јетра* (цигерица), која би се онако тешка и гломазна на желудац навалила, ако би при спавању лежали на левој страни.

Необично занимљива је објава банке Кронфелд и др. у Загребу, која је у нашем данашњем листу приложена, па је најтоплије препоручујемо позорности наших п. н. читалаца.

Јавна захвала.

Један познати Србин родољуб и чувени мецена (добротвор) у своме жарком осјећају православном, дао је — а и њему свевишњи — лијепа израза тога свога православља и Србовања свога, богатим прилогом светој цркви Мале Госпојине у Требињи. Познавајући његов племенити карактер, његову побожност и његову скромност, — црквена општина Требињска увјерена је, да он не тражи никакве захвале и да се он држи оне: „*Што да шујица — нек не зна десница*“; — ал не можемо на ино, а да путем јавности, *преко дичног нашег „Српског Кола*“

не дамо одушке и израза захвалности, томе од више година ктитору и приложнику нашег св. храма Мале Госпе, — а то чувеном и на далеко познатом родољубу г. Јовану Бараки, трговцу и посједнику из Карловца“. На домаку најљућег удара некадање овамо про-
paganda de fide на свето православље увидило је бистро и побожно око Јованово, да треба скромну ал сиромашну Богомољу св. Мале Госпе у Требињи окитити, украсити и учинити је, да јој данас друге и парице по љепоти на далеко нема, — па коли Србадија из новог свијета, толи он — г. Јов. Барако припоможе, е се митра Богомајке онако лијепо уреси, — *на чему им најискреније и захваљује ова црквена општина*. — Дивни из шамот плоча тарац у цркви, још дивнији цвијет (лустер) с красном литијом путника Николаја, — дјело су жуљева Срба из ове парохије, што се баве у Америци, — а све то зачини и дивно украси г. Јово Барако својим новим, богатим — управо царским даром, а наиме: „Скупоцјеним иконама из Русије, образом Богоматере и Христа Спаса у арапском стилу; лијепом иконом „цјеливачом“ свете Богородице; су четири злаћана чирака (свијетњака) на часну трапезу, сва четири једнака, а пети највећи и понајљепши — красан су украс Божјег престола!“ Сав тај милодар завити недавно новим даром, а то скупоцјеним ковчежићем, — дарохранилицом — правим ремек дјелом те врсте, сва од сребра са три куполе византијског стила! Са свакога тога светог дарка казују српска слова са својим натп сом, коме ли се удјељују, коме ли се намјењују — а то: „*На спомен своје миле супруге Еуфимије рођ. Суботић — Јован В. Барако 1906.*“!

С признањем и благодарношћу износимо ово на јавност, а уједно за примјер и углед осталим богатим Србима из Карловца, да се сјете своје свете комшинице — Мале Госпе, као што се је ето сјећа вриједна старина г. Јово Барако. Још једном — *хвала и част свима дароватељима, а најпаче нашем најоданијем пријатељу и добротвору г. Јови Бараку Живо!*

Српска правосл. црквена општина у Требињи 1906.

Предсједник:

Јанко Милојевић

парох.

КУПУЈТЕ САМО

!! СРПСКЕ ШКОЛСКЕ ЖИГИЦЕ

ТРАЖИТЕ ОД
ТРГОВАЦА ДА ИХ ПРОДАЈУ

Распачавање „Пошастина“ дозвољено наредбом кр. зем. владе у Загребу од 18. VII. 1906. бр. III. Б. 1328-I.

ПОШАСТИН

је најновије средство

ПРОТИВ СВИЊСКЕ ЗАРАЗЕ (КУГЕ)

Прокушан је у много случајева, те је повољно упливна на ток свињске заразе у свим оним случајевима, када се је праводобно, наиме у првом почетку болести налазећим се свињама подавао.

Према томе је први увјет за успјешно дјеловање тог лијека, да се употреби одмах, чим се први знаци болести опазе

Цијена боци јест једна круна.

Мање од 2 боце не одпрема се поштом. — Н рубља од најмање 10 боца шаље се просто од поштарине.

Добива се уз тачну упуту код

Ђуре Ахтолек-Ђрешека

љекарника

у Броду на Сави.

Добива се у свим љекарнама.

Коста С. Кретановић.

Продаје на мало и велико
из Б. Петровца (мијешано)

Шимле за покривање кућа

1 метар дугачка а 10 до 20 см. широка, поставно Оштрељ (13 километара далеко од Петровца): по к. 4-40 100 комада; даје такођер поставно Лапац, Гостић, Грачац, Книн, Бос. Нови, Крупа, Бихаћ, уз врло повољне цијене. 1-3

„СРПСКО КОЛО“

НАРОДНИ ЛИСТ

ПРИМА ОГЛАСЕ УЗ
УМЈЕРЕНЕ ЦИЈЕНЕ

СВАКА СРПСКА КУЋА

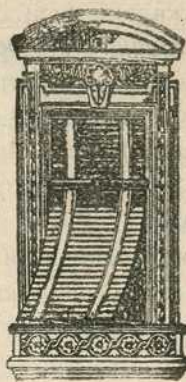
ТРЕБА ДА ИМА КАРТУ

≡ ПРАВОСЛАВНИ СРБИ ≡ У ХРВАТскоЈ И СЛАВониЈИ

ПО ПОЛИТИЧКИМ ОПТИНАМА И ИЗБОРНИМ СРЕЗОВИМА ЗА ЗЕМАЉСКИ САБОР.

КАРТУ ЈЕ САСТАВИО Г. ДР. ВАСА РУВАРАЦ, А ИЗДАЛО „СРПСКО КОЛО“ У ЗАГРЕБУ ИМА ДВИЈЕ ВРСТЕ КАРТА: НА ДЕБЉЕМ ПАПИРУ К 2, А НА ТАЊЕМ ПО К 1. РАТАРИ ДОБИВАЈУ У ПОЛА ЦИЈЕНЕ. - -

КО ХОЋЕ ДА ИМА ОВУ КАРТУ НЕКА ПОШЉЕ УПРАВИ „СРП. КОЛО“ ЗА ПРВУ К 1 И 10 ПОТ. ЗА ПОШТАРИНУ ИЛИ ЗА ДРУГУ 50 ПОТ. И 10 ПОТ. ПОШТАРИНЕ.

Фабрика
жалузија,
ролета,
дрвених
и жељезних
завојних
напака

Г. СКРБИЋ

Илица 40. — ЗАГРЕБ — Илица 40.

препоручује своје

признато солидне, тачне и јефтине
фабрикате

Цјеновници бадава и франко.

604. 5-